

Biocontrol als randvoorwaarde voor weerbare teeltsystemen

De verduurzaming van de Nederlandse land- en tuinbouw vraagt om weerbare teeltsystemen. Terwijl maatschappelijke en politieke doelen steeds scherper zijn vastgelegd, blijft het handelingsperspectief in de praktijk achter.

Artemis stelt: deze doorontwikkeling is alleen uitvoerbaar, als biocontrol niet wordt gezien als aanvulling, maar als structureel fundament onder beleid en praktijk.

Systeemkloof: Ambities zonder instrumentarium

De ambities voor verduurzaming en weerbaarheid zijn helder vastgelegd. Tegelijkertijd krimpt het beschikbare instrumentarium in hoog tempo. In de praktijk ontstaat een systeemkloof: de gereedschapskist wordt leger, terwijl nieuwe duurzame oplossingen onvoldoende beschikbaar komen. Zonder realistisch handelingsperspectief komt de uitvoerbaarheid van beleid onder druk te staan.

Artemis vertegenwoordigt circa 40 bedrijven die werken aan weerbare teeltsystemen in kas- en buitenteelten. Vanuit deze positie opereert Artemis op het snijvlak van innovatie, praktijk en beleid en fungeert zij als kennis- en gesprekspartner voor overheid en sector.

Biocontrol: het onmisbare fundament voor de teelt van morgen

Artemis staat voor een structurele aanpak: biocontrol vormt de basis van weerbare teeltsystemen. Biocontrol (natuurlijke oplossingen die ziekten, plagen en onkruiden reguleren) bestaat uit microbiële middelen, semiochemicals, natuurlijke stoffen en natuurlijke vijanden, oftewel biologische bestrijders. Door hun werking op ecologische processen verminderen zij de afhankelijkheid van chemische interventies, versterken zij de biodiversiteit en plantgezondheid en maken zij geïntegreerde teeltstrategieën (IPM/ICM) mogelijk. Biocontrol is daarmee geen alternatief naast chemie, maar het primaire fundament onder toekomstbestendige teeltsystemen.

De rem op innovatie: wanneer praktijk de regelgeving inhaalt

De grootste belemmering voor biocontrol ligt niet in de praktijk, maar in de inrichting van regelgeving. Biologische oplossingen worden beoordeeld binnen kaders die zijn ontworpen voor chemische middelen. Dit leidt tot lange doorlooptijden, hoge lasten voor innovatieve bedrijven en vertraagde beschikbaarheid van oplossingen voor de praktijk, die juist bijdragen aan weerbare teeltsystemen.

Een nieuwe koers: sturen op systemen in plaats van middelen

Artemis pleit voor beleid dat stuurt op systeemweerbaarheid in plaats van afzonderlijke middelen. Weerbare teeltsystemen vragen om preventie, kennis en geïntegreerde besluitvorming, met biocontrol als structurele basis. Eenzijdige focus op reductie zonder systeemversterking ondermijnt de uitvoerbaarheid van beleid.

Toekomstbestendige toelating: proportioneel en risico-gestuurd

Artemis pleit niet voor versoepeling van veiligheidsnormen, maar voor passende, risico-gestuurde toetsing. Dit vraagt om onderscheid tussen chemische en biologische middelen, prioriteit voor biologische en laag-risico toepassingen en structurele investering in expertise en capaciteit. Dit is een noodzakelijke modernisering om weerbare teeltsystemen mogelijk te maken.

Het momentum: van actualiteit naar structurele verankering

Lopende nationale en Europese trajecten laten zien dat wordt gezocht naar efficiëntere procedures. De Gezondheidsraad benadrukt in recente inzichten (november 2025) dat een preventieve systeemaanpak met minder belastende alternatieven vanuit volksgezondheidsperspectief de meest logische route is (↗). Dit onderstreept de noodzaak om biocontrol structureel te positioneren binnen beleid voor weerbare teeltsystemen.

Praktijkbewijzen: de praktijk werkt al richting '100% groen geteeld'

In de praktijk wordt al zichtbaar wat mogelijk is. In verschillende teelten onder glas, in de sierteelt en in vollegrondsgroenten lopen diverse projecten waarin telers, experts en bedrijven samenwerken aan teeltsystemen met sterk gereduceerde inzet van chemie. Deze initiatieven laten zien dat weerbare teeltsystemen geen toekomstbeeld zijn, maar nu al worden ontwikkeld en toegepast. Tegelijk maken zij duidelijk dat verdere opschaling afhankelijk is van passend beleid, toelating en kennisontwikkeling.

ONZE VRAAG: herken en erken het fundament

Artemis vraagt de Tweede Kamer en het Kabinet om:

- biocontrol, inclusief natuurlijke vijanden en biostimulanten, expliciet te erkennen als essentieel fundament onder weerbare en toekomstbestendige teeltsystemen
- bij wet- en regelgeving onderscheid te maken tussen chemische en biologische routes, passend bij hun aard en risicoprofiel
- te sturen op uitvoerbaarheid en systeemweerbaarheid, naast milieu-impactverlaging
- Nederland in Europa te positioneren als pleitbezorger van een proportionele en effectieve benadering van biocontrol

ONZE OPROEP: van beleid naar uitvoerbaarheid

Om deze koers echt in beweging te zetten roept Artemis de regering op tot:

- ondersteuning van de EU Omnibus voorstel Food & Feed Safety, met aandacht voor biocontrol binnen Verordening (EG) 1107/2009
- snellere en praktijkgerichte toelating van biocontrol en laag-risico oplossingen
- blijvende steun voor training en kennisontwikkeling voor boeren, telers en adviseurs in een systeemaanpak met biologie als basis
- uitbreiding van microbiële groepen binnen biostimulanten en borging van blijvende toepassingsmogelijkheden binnen weerbare teeltsystemen

Tot slot: het is tijd om te handelen

De doorontwikkeling naar weerbare teeltsystemen vraagt niet om nieuwe ambities, maar om randvoorwaarden die werken in de praktijk. Biocontrol is daarbij geen bijzaak, maar een noodzakelijke basis. Artemis nodigt de politiek en de ministeries LNV en I&W uit om dit fundament gezamenlijk en structureel te verankeren.